

УДК 346.1(477):339.5
DOI: 10.60022/3(1)-27S

Швед Вадим Валерійович

кандидат економічних наук, доцент
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна», Україна
Shved Vadym
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Economics and Social Sciences University "Ukraine", Ukraine
ORCID: 0000-0001-5497-0975

Тимрієнко Ірина Юріївна

кандидат економічних наук, доцент
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна», Україна
Tymriienko Iryna
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Vinnytsia Institute of Economics and Social Sciences University "Ukraine", Ukraine
ORCID: 0000-0002-2857-6534

Жукова Ольга Анатоліївна

старший викладач
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна», Україна
Zhukova Olha
Senior Lecturer
Vinnytsia Institute of Economics and Social Sciences University "Ukraine", Ukraine
ORCID: 0000-0001-8751-5071

Сорока Тетяна Анатоліївна

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна», Україна
Soroka Tetiana
student at the second (Master's) level
Vinnytsia Institute of Economics and Social Sciences University "Ukraine", Ukraine
ORCID: 0000-0001-3877-1594

АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті систематизовано чинну нормативно-правову базу регулювання зовнішньоекономічної діяльності України та обґрунтовано необхідність комплексного підходу до її застосування в умовах фрагментації вимог і динамічних змін правового поля. Розкрито функціональну роль базового Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» як акта, що визначає принципи, суб'єктний склад і загальну архітектуру державного регулювання, та проаналізовано взаємодію спеціального законодавства, яке забезпечує «прикладні» режими виконання зовнішньоекономічних операцій. Окрему увагу приділено значенню Митного кодексу України як ядра товарної складової ЗЕД (митні формальності, режими, УКТ ЗЕД, платежі та обмеження), Закону України «Про валюту і валютні операції» як фінансового контуру (ризик-орієнтований валютний нагляд і заходи захисту), а також актам торговельного захисту, регулювання бартеру й режиму іноземного інвестування. У приватноправовому аспекті підкреслено роль Цивільного кодексу України як основи договірної регулювання та Закону України «Про міжнародне приватне право» для визначення застосовного права і юрисдикції у відносинах з іноземним елементом.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, правове регулювання, митне регулювання, валютне регулювання, зовнішньоекономічний контракт, міжнародне приватне право.

ANALYSIS OF THE LEGISLATIVE REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

Abstract. The article provides a comprehensive synthesis of the regulatory and legal framework



© Автор(и). Ця стаття знаходиться у відкритому доступі та розповсюджується відповідно до умов ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

governing Ukraine's foreign economic activity as a multi-level system that combines private-law mechanisms for contractual structuring of transactions with public-law instruments of state control and economic security. The relevance of the study stems from the fact that the practical performance of foreign economic contracts takes place simultaneously within several regulatory regimes (customs, currency, trade-defence, investment, and conflict-of-laws), which increases the risks of compliance errors, divergent interpretations of legal provisions, and inconsistencies in managerial decision-making at the enterprise level.

Within the article, the central role of the Law of Ukraine "On Foreign Economic Activity" is substantiated as the act that establishes principles, defines the range of subjects, provides general guarantees and directions of state influence, and outlines the framework approaches to liability and the protection of the rights of participants in foreign economic activity. It is shown that the operational rules for implementing foreign economic transactions are shaped by special legislation: the Customs Code of Ukraine regulates customs formalities, regimes, classification of goods under the Ukrainian Classification of Goods for Foreign Economic Activity (UKTZED), the application of customs duties, and control procedures; currency legislation defines financial discipline, risk-based currency supervision, and possible protective measures; trade-defence rules govern the application of anti-dumping instruments and other special types of duties; and specific acts on barter operations and foreign investment clarify requirements for certain categories of foreign economic transactions and investor safeguards.

A separate emphasis is placed on the private-law and international-law dimensions of foreign economic activity. The Civil Code of Ukraine is considered the foundation of contractual regulation (contract terms, obligations, liability, and methods of securing performance), while the Law of Ukraine "On Private International Law" is identified as a key instrument for determining the applicable law, jurisdiction, and resolving conflicts of laws in relationships involving a foreign element. Based on the systematization of the relevant regulatory acts, typical "touchpoints" between legal regimes are identified—areas that require particular attention when structuring contracts, planning logistics, and organizing settlements.

Keywords: *foreign economic activity, legal regulation, customs regulation, currency regulation, foreign economic contract, private international law.*

Постановка проблеми. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні регулюється багаторівневою системою норм, де поєднуються приватноправові (договірні) та публічно-правові (митні, валютні, торговельно-захисні) інструменти. Базовий Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність» встановлює принципи та загальні правила гри, однак фактичне виконання зовнішньоекономічних контрактів відбувається в полі спеціального законодавства, що створює для бізнесу підвищені ризики фрагментації вимог, колізій тлумачення та практики застосування.

Додаткову складність формує висока динаміка зміни регулювання. Зокрема, після втрати чинності Господарським кодексом України договірне регулювання господарських відносин, у т.ч. із зовнішньоекономічним елементом, ще більшою мірою змістилось у площину Цивільного кодексу та спеціальних законів, що вимагає переосмислення підходів до структурування зовнішньоекономічних договорів і розподілу регуляторних вимог між актами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські наукові публікації останніх років демонструють виразну спеціалізацію досліджень за окремими складовими регулювання ЗЕД.

У блоці митного регулювання та митної політики автори зосереджуються на інституційних передумовах підвищення ефективності митного адміністрування, ролі ризик-менеджменту, цифровізації процедур та узгодженні митних інструментів із цілями економічного розвитку [12].

У публікаціях, що аналізують період війни, акцент робиться на впливі митного регулювання на операційну стійкість зовнішньої торгівлі, зміну логістичних маршрутів, необхідність швидших процедур і посилення контрольних функцій як елементу безпеки [13].

Нетарифне регулювання і ширший контекст економічної дипломатії розглядаються як фактори конкурентоспроможності та інтеграції України у глобальні ланцюги вартості; увага приділяється взаємодії інструментів держави (обмеження/дозволи/контроль) із зовнішньополітичними пріоритетами та торговельними режимами [14].

Окремий масив становлять дослідження торговельного захисту, аналізуються антидемпінгові розслідування, процесуальні стандарти та особливості застосування заходів у період воєнного стану, а також зв'язок таких заходів із промисловою політикою та міжнародними зобов'язаннями України [10].

Паралельно розвивається дискурс щодо спеціальних (захисних) мит як інструменту реагування на шоки імпорту та підтримки національного виробника [15].

У валютному блоці регулювання українські автори приділяють увагу режиму валютних обмежень і нагляду під час воєнного стану, їх макрофінансовій логіці та впливу на поведінку учасників ринку.

Окремо досліджуються строки розрахунків за експортно-імпортними операціями як практичний ризик у ЗЕД [11].

У площині приватноправового та колізійного регулювання увага зосереджена на автономії волі сторін у міжнародних договорах, виборі застосовного права, а також на співвідношенні національного регулювання з міжнародними підходами до контрактних зобов'язань [6].

Водночас огляд публікацій показує методологічний розрив. Більшість робіт якісно аналізують окремі підсистеми (митну, валютну, торговельно-захисну чи колізійну), але значно рідше пропонують інтегровану рамку, яка пояснює, як ці підсистеми одночасно працюють в одному зовнішньоекономічному контракті та які типові точки зіткнення норм породжують ризики для суб'єктів ЗЕД.

Метою статті є систематизувати чинну нормативно-правову базу регулювання зовнішньоекономічної діяльності України та визначити функціональну роль ключових актів (базового закону про ЗЕД, митного, валютного, інвестиційного та колізійного законодавства) у забезпеченні правової визначеності, економічної безпеки та комплаєнсу зовнішньоекономічних операцій.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» виконує роль базового нормативно-правового акту: він задає терміни, принципи та правила гри для всіх учасників зовнішньоекономічних відносин. Насамперед закон унормовує саме поняття ЗЕД та закріплює принципи, якими мають керуватися учасники ЗЕД: суверенітет народу України у здійсненні ЗЕД; свобода зовнішньоекономічного підприємництва; юридична рівність і недискримінація; верховенство закону; захист інтересів суб'єктів ЗЕД; еквівалентність обміну та неприпустимість демпінгу.

Окремо закон визначає «хто» і «що саме» може робити у сфері ЗЕД: окреслює коло суб'єктів (фізичні та юридичні особи, їх об'єднання, філії/представництва іноземних юросіб, спільні підприємства тощо) та прямо перелічує види ЗЕД (експорт/імпорт товарів, капіталів і робочої сили; послуги; різні форми міжнародної кооперації; фінансові, кредитно-розрахункові операції; спільна підприємницька діяльність; операції з нематеріальними правами; виставкова/ярмаркова діяльність; бартер і зустрічна торгівля; оренда/лізинг; валютні операції; контрактна робота фізичних осіб тощо). При цьому закріплено загальне право всіх суб'єктів здійснювати будь-які види ЗЕД і пов'язані з нею валютні операції, якщо вони не заборонені або не обмежені законом; окремо підкреслено, що можливі обмеження через «заходи захисту» НБУ відповідно до законодавства про валюту.

У частині державного впливу закон встановлює цілі регулювання (баланс економіки й внутрішнього ринку, стимулювання структурних змін, сприятливі умови для включення України в систему світового поділу праці) та визначає засади моделі регулювання без прямого втручання, а саме органи держави не можуть безпосередньо втручатися у ЗЕД, крім випадків, прямо передбачених законами. Також закон розмежовує компетенції ключових органів (передусім Верховної Ради України) і передбачає можливість спеціальних режимів, заборон/обмежень щодо окремих товарів, а також заходів у відповідь на дискримінаційні/недружні дії інших держав.

Нарешті, закон закріплює механізми вирішення спорів: конфлікти у сфері ЗЕД можуть розглядатися судами України, а за згодою сторін - також у Міжнародному комерційному арбітражному суді та Морській арбітражній комісії при ТПП України (та іншими дозволеними способами вирішення спорів) [5].

Проаналізуємо роль Митного кодексу України в регулюванні зовнішньоекономічної діяльності. Так, Митний кодекс України регулює ЗЕД передусім у тій частині, де зовнішньоекономічні операції пов'язані з переміщенням товарів через митний кордон та виконанням митних формальностей. Будь-яка зовнішня торгівля товарами проводиться через інститути митної справи, а отже підпадає під правила щодо допуску товарів на чи з митної території, контролю, оподаткування та дотримання обмежень.

Кодекс визначає зміст митної справи як комплекс регуляторних інструментів держави, який охоплює порядок і умови переміщення товарів, митний контроль і митне оформлення, застосування тарифного й нетарифного регулювання у ЗЕД, справляння митних платежів, ведення митної статистики й обмін митною інформацією, підтримання УКТ ЗЕД, а також запобігання контрабанді й протидію порушенням митних правил. Таким чином, митне регулювання вбудовує зовнішньоекономічну діяльність у систему державної митної політики через процедурні та фіскальні механізми.

Також Кодекс певним чином структурує ЗЕД через відповідні митні режими: встановлює перелік режимів (імпорт, експорт, транзит, тимчасове ввезення/вивезення, митний склад, вільна митна зона, переробка тощо) і закріплює, що режими визначаються саме Кодексом, а декларант обирає режим і так би мовити запускає його шляхом декларування та виконання митних формальностей. Адже саме від обраного режиму залежать вимоги до документів, строки, умови використання товару, можливість пільг, а також момент і обсяг сплати платежів.

Крім того Митний кодекс створює технічну основу для правильного застосування ставок мита й обмежень через Українську класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ

ЗЕД): визначає її побудову на основі Гармонізованої системи, правила деталізації коду та обов'язок класифікації товарів при декларуванні. У підсумку саме через УКТ ЗЕД визначається мито, нетарифні заходи, статистика та значна частина митних ризиків.

Водночас слід розмежовувати. Митний Кодекс є ключовим для товарної складової ЗЕД (торгівля товарами, їх ввезення/вивезення/транзит, пов'язані платежі та обмеження). Питання валютних розрахунків, інвестиційних режимів чи загальних засад свободи ЗЕД регулюються іншими законодавчими актами [1].

Перейдемо до аналізу Цивільного кодексу в контексті регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Сам по собі Цивільний кодекс України (ЦК) не дає окремого визначення зовнішньоекономічної діяльності і не підміняє спеціальні акти на кшталт Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Його роль інша. Даний кодекс формує базові норми приватного права для відносин, які в ЗЕД найчастіше виникають між контрагентами (постачання чи купівля-продаж, послуги, перевезення, підряд, агентські послуги, спільні проєкти тощо). Після втрати чинності Господарським кодексом України, значення Цивільного кодексу як основи договірної регуляції для бізнес-відносин, у тому числі в іноземній площині, суттєво зросло.

Насамперед Цивільний кодекс визначає, як виникають і оформлюються договірні зобов'язання. Сторони вільні у виборі контрагента та погодженні умов, можуть укладати як типові, так і змішані договори та врегульовувати у контракті те, що прямо не деталізоване законом, але в межах обов'язкових приписів, звичаїв ділового обороту, принципів розумності та справедливості. Саме тому зовнішньоекономічний контракт з погляду приватного права є різновидом договору, до якого застосовуються загальні норми ЦК щодо змісту, виконання, розірвання та наслідків порушення.

Друга важлива сфера застосування Кодексу – грошові розрахунки та валюта зобов'язання. ЦК закріплює базове правило, що грошове зобов'язання виконується у гривнях, водночас дозволяє фіксувати еквівалент в іноземній валюті та прямо відсилає до спеціального закону щодо випадків і умов використання іноземної валюти при розрахунках на території України. Для ЗЕД це принципово, бо значна частина контрактів прив'язана до іноземної валюти, а порядок фактичних валютних платежів визначається вже спеціальним валютним регулюванням.

Також Цивільний кодекс України врегульовує відповідальність і «захисні» конструкції договору (прострочення, відшкодування збитків, неустойка, звільнення від відповідальності). Зокрема, ЦК встановлює загальну підставу звільнення від відповідальності, якщо порушення сталося внаслідок дій форс-мажорних обставин, а також уточнює, що не вважається такою обставиною (наприклад, порушення зобов'язань контрагентом боржника чи відсутність коштів).

Варто зауважити, що питання застосовного права та юрисдикції у відносинах з іноземним елементом регулюються переважно не Цивільним кодексом, а спеціальним Законом України «Про міжнародне приватне право» (зокрема принцип автономії волі сторін щодо вибору права у передбачених випадках), який ми проаналізуємо нижче [2].

Крім базового Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» дану сферу регулюють й інші Закони України, зокрема:

1) Закон України «Про валюту і валютні операції». Для ЗЕД цей закон виступає базовим фінансовий контуром. Закон закріплює принцип свободи валютних операцій як загальне правило та вводить сучасну модель валютного нагляду, який здійснюється ризик-орієнтовано й без втручання в операції, окрім випадків запобігання порушенням. Також Закон визначає інституційну архітектуру (НБУ та Держана податкова служба як органи валютного нагляду; уповноважені установи як ключові провайдери платежів), а транскордонні перекази валютних цінностей прив'язує до уповноважених установ і процедур НБУ. Окремо важливо, що НБУ має право тимчасово запроваджувати заходи захисту у разі загроз фінансовій стабільності (зокрема, інструменти на кшталт обов'язкового продажу частини валютних надходжень) і продовжувати їх на визначений Законом строк [3].

2) Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту». Цей Закон формує механізм торговельного захисту у сфері ЗЕД. Закон встановлює механізм і процедури антидемпінгових розслідувань та застосування антидемпінгових заходів, якщо імпорт здійснюється за демпінговими цінами і завдає шкоди національному товаровиробнику. Регуляторна логіка процесуальна: визначається, хто і як ініціює розслідування (скарга або заява), які органи беруть участь, і хто ухвалює рішення. Центральним елементом механізму є Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі, яка приймає рішення щодо виявлення порушення та проведення розслідування і застосування заходів, а антидемпінгове мито прямо кваліфікується як особливий вид мита, що справляється при ввезенні відповідних товарів [4].

3) Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі

зовнішньоекономічної діяльності». Даний закон регулює вузький, але практично ризиковий сегмент ЗЕД - бартер і змішані форми оплати, де розрахунок здійснюється (повністю або частково) в натуральній формі без руху коштів. Закон визначає бартер як різновид експортно-імпоротної операції, вводить вимогу збалансованого за вартістю обміну та встановлює правила оцінки для забезпечення еквівалентності й митного обліку. Водночас Закон задає строки завершення бартерної операції (як правило, через обов'язок своєчасного ввезення імпоротної частини), передбачає фінансову відповідальність у вигляді пені за прострочення, а також розподіляє контрольні функції між митними та податковими органами (в залежності від того, йдеться про товари чи роботи або послуги). Додатково Закон допускає можливість заборони бартеру щодо окремих товарів або послуг за рішенням Уряду як інструмент макрофінансової стабілізації [8].

4) Закон України «Про режим іноземного інвестування». Закон визначає форми іноземних інвестицій та юридичні гарантії для інвестора. Ключова ідея – визначити національний режим інвестиційної діяльності (тобто загалом рівні умови з вітчизняними суб'єктами, якщо інше не встановлено законом) та стабілізаційні гарантії щодо зміни законодавства. Також Закон встановлює гарантії захисту від примусових вилучень (націоналізація не допускається; реквізиція можлива лише на підставах і в порядку закону з компенсацією) і закріплює право інвестора після сплати податків безперешкодно та негайно переказувати за кордон прибутки чи доходи та (у разі припинення діяльності) повертати інвестиції у валюті інвестування. Для зовнішньоекономічної діяльності це критично важливо, бо забезпечує правову передбачуваність руху капіталу та репатріації доходів [9].

5) Закон України «Про митний тариф України». У сучасному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності тарифний механізм фактично складається з двох складових. Перша – Митний кодекс України, який визначає засади митної справи, митного контролю й оформлення та прямо встановлює, що відносини щодо справляння митних платежів регулюються ним і Податковим кодексом. Друга – Закон України «Про Митний тариф України», який встановлює сам Митний тариф як невід'ємну частину Закону та містить перелік ставок ввізного мита для товарів, систематизованих за УКТ ЗЕД; також він закріплює, що ставки ввізного мита можуть змінюватися лише законами про внесення змін до Митного тарифу. У практичному сенсі це означає, що класифікація товару за УКТ ЗЕД, визначення митної вартості та походження, застосування ставки ввізного мита (а за потреби – спеціальних видів мита, зокрема антидемпінгового) формують ядро митно-тарифного регулювання ЗЕД [7].

І наостанок проаналізуємо вже згадуваний Закон України «Про міжнародне приватне право».

Закон України «Про міжнародне приватне право» регулює ЗЕД опосередковано, не через перелік видів діяльності чи митно-валютні правила, а через правила для відносин приватного права з іноземним контрагентом. Тобто він визначає, як врегульовувати договірні та пов'язані з ними відносини, коли хоча б один складник (сторона, об'єкт або юридичний факт) пов'язаний із правопорядком іншої держави.

Для практики зовнішньоекономічних контрактів Закон насамперед відповідає на питання яке право застосовується: застосовуване право визначається за колізійними нормами цього Закону (або міжнародних договорів), а якщо його неможливо встановити – застосовується право, що має більш тісний зв'язок із правовідносинами. Він також прямо дозволяє сторонам за наявності передумов реалізувати автономію волі (обрати право, що регулюватиме зміст відносин) та укласти письмову угоду про вибір суду для вирішення спорів, з обмеженням щодо виключної підсудності судам України [6].

Висновки. Регулювання ЗЕД в Україні має комплексний характер. Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність» задає принципи, суб'єктний склад і загальну архітектуру державного впливу, тоді як «прикладні» режими виконання зовнішньоекономічних операцій формуються спеціальними актами. Митний кодекс виступає ядром товарної складової ЗЕД (режими, контроль, УКТ ЗЕД, митні платежі та обмеження), а валютний блок забезпечує фінансову дисципліну та механізми стабілізації через ризик-орієнтований нагляд і можливість тимчасових захисних заходів НБУ.

Після втрати чинності Господарським кодексом України посилилась роль Цивільного кодексу як основи договірного регулювання зовнішньоекономічних контрактів, однак питання застосовного права, юрисдикції та вибору суду в відносинах з іноземним контрагентом системно вирішуються через Закон «Про міжнародне приватне право». Окремі сегменти ЗЕД додатково унормовуються спеціальними законами – щодо торговельного захисту (антидемпінгові заходи як особливий вид мита), бартерних операцій та режиму іноземного інвестування, що в сукупності формує багатокомпонентне середовище, де юридична визначеність досягається лише за умови системного зіставлення норм та їх практичного застосування в одному контрактному ланцюгу.

Література

1. Митний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/#Text>
2. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

3. Закон України «Про валюту і валютні операції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
4. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text>
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
6. Закон України «Про міжнародне приватне право». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
7. Закон України «Про митний тариф України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text>
8. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text>
9. Закон України «Про режим іноземного інвестування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text>
10. Герасимчук Є.А. Актуальні проблеми антидемпінгових та спеціальних розслідувань у період воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2023. №78. С. 257-261
11. Голубєва В. О. Граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів: історія застосування Україною. *Київський часопис права*. 2024. № 1. С. 118–135.
12. Захожай к. В., Рудик Н. В., Сивульська Н. М. Митне регулювання в Україні у довоєнний та воєнний періоди. *Проблеми економіки*. 2024. №1. С. 112-120
13. Пахолук О.В., Дзюбинський А.В., Безп'ятко О.Г. Вплив митного регулювання на розвиток зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. №67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-174>
14. Петруненко Я.В., Тройніков В.В., Сиротко М.В. Економічна дипломатія та нетарифне регулювання як чинники зміцнення зовнішньоекономічних відносин України в умовах війни. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2025. № 88. С. 208-215
15. Руденко В. В. Фіскально-регульовальні аспекти особливих видів мита в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2024. № 35(63). С. 46–53.
16. Швед В.В., Матяш О.Д. Законодавче регулювання зовнішньоекономічної (міжнародної) діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2022. № 43. С. 162-168

References

1. Mytnyi kodeks Ukrainy [Customs Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (accessed January 02, 2026).
2. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (accessed January 02, 2026).
3. Zakon Ukrainy «Pro valiutu i valiutni operatsii» [Law of Ukraine “On Currency and Currency Operations”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (accessed January 02, 2026).
4. Zakon Ukrainy «Pro zakhyst natsionalnoho tovarovyrobnyka vid dempinhovoho importu» [Law of Ukraine “On Protection of the National Producer from Dumping Imports”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text> (accessed January 03, 2026).
5. Zakon Ukrainy «Pro zovnishnoekonomichnu diialnist» [Law of Ukraine “On Foreign Economic Activity”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (accessed January 03, 2026).
6. Zakon Ukrainy «Pro mizhnarodne pryvatne pravo» [Law of Ukraine “On Private International Law”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> (accessed January 03, 2026).
7. Zakon Ukrainy «Pro mytnyi taryf Ukrainy» [Law of Ukraine “On the Customs Tariff of Ukraine”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text> (accessed January 03, 2026).
8. Zakon Ukrainy «Pro rehuliuвання tovaroobminnykh (barternnykh) operatsii u haluzi zovnishnoekonomichnoi diialnosti» [Law of Ukraine “On Regulation of Commodity Exchange (Barter) Operations in the Field of Foreign Economic Activity”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text> (accessed January 03, 2026).
9. Zakon Ukrainy «Pro rezhym inozemnoho investuvannia» [Law of Ukraine “On the Regime of Foreign Investment”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text> (accessed January 02, 2026).
10. Herasymchuk Ye. A. (2023) Aktualni problemy antydempinhovyykh ta spetsialnykh rozsliduvan

u period voiennoho stanu [Current issues of anti-dumping and special investigations during martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii Pravo*, No 78. pp. 257-261.

11. Holubieva V. O. (2024) *Hranychni stroky rozrakhunkiv za operatsiiamy z eksportu ta importu tovariv: istoriia zastosuvannia Ukrainoiu* [Maximum settlement terms for export and import of goods: the history of application by Ukraine]. *Kyivskyi chasopys prava*, No 1. pp. 118–135.

12. Zakhochai K. V., Rudyk N. V., Syvulska N. M. (2024) *Mytne rehuliuвання v Ukraini u dovoiennyi ta voiennyi periody* [Customs regulation in Ukraine in the pre-war and wartime periods]. *Problemy ekonomiky*, No 1. pp. 112-120.

13. Pakholiuk O. V., Dziubynskyi A. V., Bezpiatko O. H. (2024) *Vplyv mytnoho rehuliuвання na rozvytok zovnishnoekonomichnoi diialnosti* [The impact of customs regulation on the development of foreign economic activity]. *Ekonomika ta suspilstvo*, No 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-174>

14. Petrunenko Ya. V., Troinikov V. V., Syrotko M. V. (2025) *Ekonomichna dyplomatiia ta netaryfne rehuliuвання yak chynnyky zmitsnennia zovnishnoekonomichnykh vidnosyn Ukrainy v umovakh viiny* [Economic diplomacy and non-tariff regulation as factors strengthening Ukraine's foreign economic relations during the war]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii Pravo*, No 88. pp. 208-215.

15. Rudenko V. V. (2024) *Fiskalno-rehuliuvalni aspekty osoblyvykh vydiv myta v Ukraini* [Fiscal and regulatory aspects of special types of duties in Ukraine]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Ekonomika»*, No 35(63). pp. 46–53.

16. Shved V. V., Matiash O. D. (2022) *Zakonodavche rehuliuвання zovnishnoekonomichnoi (mizhnarodnoi) diialnosti* [Legislative regulation of foreign economic (international) activity]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, No 43. pp. 162-168.

Отримано: 04.01.2026

Прийнято до публікації: 14.01.2026

Опубліковано: 15.01.2026